

festival
NITS DE CLÀSSICA

**ISABELLE
FAUST
& ALEXANDER
MELNIKOV**

FUNDACIÓ AUDITORI
PALAU DE CONGRESSOS
GIRONA

festival
NITS DE CLÀSSICA
GIRONA 2018 · 30 juny / 29 de juliol

FUNDACIÓ AUDITORI
PALAU DE CONGRESSOS
GIRONA

©2018 Karine Laval, "Heterotopia 65"

30/6

Museu d'Art. 21h

01/7

Museu d'Art. 20h

ISABELLE FAUST ^{VIOLÍ}
ALEXANDER MELNIKOV ^{PIANOFORTE}

Dissabte 30 de juny. 21 h

20.30 h
*Ens
preparem
per al
concert*
Guia
musical
a càrrec
de Xavier
Paset

PROGRAMA

W. A. MOZART:

Sonates per a violí i piano (III)

- *Sonata núm. 22 en La major, KV 305*
Allegro di molto
Andante grazioso
- *Sonata núm. 24 en Fa major, KV 376*
Allegro
Andante
Rondo. Allegretto grazioso
- *Sonata núm. 20 en Do major, KV 303*
Adagio - Molto allegro
Tempo di minuetto
- *Sonata núm. 26 en Si bemoll major, KV 378*
Allegro moderato
Andantino sostenuto e cantabile
Rondo. Allegro

Diumenge 1 de juliol. 20 h

19.30 h
*Ens
preparem
per al
concert*
Guia
musical
a càrrec
de Xavier
Paset

PROGRAMA

W. A. MOZART:

Sonates per a violí i piano (IV)

- *Sonata núm. 18 en Sol major, KV 301*
Allegro con spirito
Allegro
- *Sonata núm. 33 en Mi bemoll major, KV 481*
Allegro molto
Adagio
Allegretto
- PAUSA
- *Sonata núm. 27 en Sol major, KV 379 (373a)*
Adagio
Allegro
Andantino cantabile
- *Sonata núm. 17 en Do major, KV 296*
Allegro vivace
Andante sostenuto
Rondeau. Allegro

Dip. Legal: Gi 1060-2018

Temps d'il·lusió

Jorge de Persia, crític musical de La Vanguardia

La Sonata per a violí amb clavecí, o pianoforte, en els anys de coincidència creativa de Haydn, Mozart i Beethoven en el canvi al segle XIX, és un gènere que va tenir la seva culminació en el romanticisme i que està vinculat a l'aspecte social de la música representada pels salons aristocràtics i la burgesia. En aquests espais, els duos o fins i tot els quartets, eren freqüents entre els aficionats i, de fet, també eren una font d'ingressos per al compositor a través dels seus editors.

Formalment, la sonata, una de les claus del classicisme de Haydn i Mozart, substancia amb Beethoven el primer Romanticisme, i té un gran desenvolupament en aquest gairebé mig segle de primera existència. I una de les diferències importants a subratllar entre el mestre Haydn i els seus deixebles és que ell pràcticament no es va introduir en el gènere, tret d'alguna obra i d'alguns arranjaments precisament per motius comercials.

En la ja important producció de Mozart podem llegir les claus d'aquest desenvolupament (que no evolució), ja que va començar de nen a escriure-les, com s'ha vist en aquest atractiu cicle. I en aquesta ocasió les sonates que escoltarem transmeten il·lusió. La il·lusió d'un jove compositor —de poc més de vint anys— que es planteja trencar barreres i que emprèn el 1777, en companyia de la seva mare, un viatge iniciàtic en el qual pren contacte amb un món musical nou que encoratja i nodreix el seu projecte. En el transcurs d'aquest viatge, la

mort sorprenent d'ella l'acosta a les dures contradiccions de la vida. A Mannheim s'entusiasma amb la famosa orquestra de la cort, igual com li passa amb la de París. Començarà a produir obres molt importants per a totes dues orquestres. El contacte amb la idea de progrés i la importància de la raó i la fe l'encoratgen en aquest camí.

L'experiència en l'òpera, d'altra banda, anima la seva vena lírica en les sonates, que experimenta a través del cant del violí. És així que, ja pensant en l'experiència editorial, decideix reunir un conjunt de sis Sonates (Viena, Artaria, 1781), credencial significativa per a la societat vienesa a la qual aspira a incorporar-se després d'abandonar Salzburg.

Les quatre d'avui pertanyen a aquesta selecció. La *Sonata en La bemoll major, KV 305* destaca per un dels començaments temàtics més senzills i feliços, ple de l'alegria de tocar junts. Va ser escrita poc després de l'arribada de Wolfgang i la seva mare a París i el seu començament no feia preveure aquella trista etapa. L'obra, en dos moviments, ostenta en el segon l'exercici feliç de la variació, afí als interessos de Mozart cap aquesta forma en aquells temps.

La *Sonata a Fa major, KV 376* comença amb resolució, potser subratllant l'episodi vital que marcaria la seva sortida de Salzburg. Els diàlegs entre el piano —orgullós signe del progrés— i el lirisme del violí estableixen una seqüència deliciosa.

En la *Sonata a Do major, KV 303*, composta a Mannheim el 1778, formula un pla tonal molt clar i estructuralment clàssic, i la condimenta amb l'alternança de temps propis de l'òpera bufa. Un *Adagi* inicial —límpid i d'acompanyament molt clar al piano— emmarca l'*Allegro* que sobtadament el succeeix i que culmina l'obra en un elegant tempo de minuet.

El violí assumeix protagonisme inicial en la *Sonata en Si bemoll major, KV 378*, en un diàleg formal però alhora ple de lirisme i expressió melòdica, amb una certa interioritat que marca l'obra. Possiblement escrita mentre Mozart encara estava a Salzburg.

La sensibilitat romàntica

Javier Pérez Senz periodista i crític musical.

Wolfgang Amadeus Mozart va establir les bases que defineixen la identitat del modern duo de violí i piano en una prodigiosa evolució que aconsegueix un autèntic diàleg entre tots dos instruments. I un dels mèrits del cicle de concerts d'Isabelle Faust i Alexander Melnikov que avui es tanca és que aquesta autèntica conversa musical neix d'una absoluta complicitat i sintonia artística que, per sobre de qualsevol temptació de lluïment, transmet l'expressivitat, transparència i brillantor de l'escriptura mozartiana amb frescor i naturalitat.

El compositor de Salzburg no va aconseguir establir aquest eloqüent diàleg cambrístic fins a principis de la dècada dels vuitanta, quan va deixar enrere les seves sonates d'infància i joventut (que eren més aviat sonates per a clavecí que poden tocar-se, i així ho indicava el seu títol, amb acompanyament de violí). La veu cantant la portava el clavecí o forte-piano. El salt qualitatiu amb les Sonates de maduresa és extraordinari, i com a exemple eloqüent, el programa s'obre amb la *Sonata per a violí i piano en Sol major, KV 301*, la primera de les sis sonates compostes a Mannheim (Alemanya) i a París (KV 301-306), publicades el 1778 en el seu últim gran viatge a la capital francesa. Van ser dedicades a la dona de l'Electoral del Palatinat, per la qual cosa són denominades *Sonates Palatines* o de Mannheim. Són, probablement, les primeres partitures amb ànima veritablement concertant per a violí i piano del seu catàleg.

La *Sonata en Sol major, KV 301*, com les altres cinc de la sèrie palatina, consta únicament de dos moviments —manca de temps lent— i hi destaquen detalls preciosos, especialment en l'últim Allegro, en forma de rondó, amb un passatge d'atractiu ritme de siciliana. Amb la *Sonata en Mi bemoll major, KV 481*, entrem en una altra dimensió expressiva; encara que no es coneixen les circumstàncies de la seva creació, fou acabada el 12 de desembre de 1785 i publicada a l'any següent pel seu amic Franz Anton Hoffmeister. Estem davant una obra mestra escrita el mateix any que els meravellosos *Quartets de corda* dedicats a Franz Joseph Haydn. La claredat i perfecció de l'escriptura —en l'*Allegro molto* inicial apareix el motiu de quatre notes que Mozart usa majestuosament en el final de la *Simfonia Júpiter*— és tan sorprenent com les complicades modulacions de l'*Adagio*, d'intensa força expressiva, i les premonicions beethovenianes que animen el gran *Finale*.

Quatre anys abans, l'estiu de 1781, Mozart compon la sèrie de sonates publicades per Artaria aquell mateix any i que abasta de la KV 376 a la KV 380, a la qual s'afegeix, per raons de publicació, la *Sonata en Do major, KV 296*. La *Sonata en Sol major, K. 379* segueix una ordenació característica de l'estil francès i inclou un moviment en forma de variacions de gran bellesa. Sorpren, després del delicat i expressiu *Adagio* d'introducció, l'aparició d'un brillant *Allegro* en sol menor amb enèrgica passió.

Tancar aquest cicle amb la *Sonata en Do Major, KV 296* és una sàvia elecció. La partitura, dedicada a la pianista Thérèse Pierron, fou acabada a Mannheim l'11 de març de 1778, poc abans del seu viatge a París, i editada a Viena el 1781. L'obra és una font de sorpreses; a l'evocador Andante sostenuto, Mozart treballa amb un tema pràcticament idèntic al de l'arietta *Dolce aurette*, de Johann Christian Bach, probablement, i així ho apunten molts especialistes, en record a la seva relació amorosa amb la cantant Aloysia Weber. L'encisadora partitura es tanca amb un dels més imaginatius rondós del geni de Salzburg.

ISABELLE FAUST

Captiva els oients amb les seves interpretacions commovedores, basades en un coneixement profund del context històric de les obres i la seva preocupació per l'aprenentatge actual. De ben joveneta va guanyar els prestigiosos concursos Leopold Mozart i Paganini i va ser convidada a actuar amb les orquestres més importants del món, incloent-hi la Filharmònica de Berlín, Orchestra of the Age of Enlightenment, simfòniques de Boston i NHK del Japó. Actualment és una de les violinistes més reclamades del món. Isabelle Faust interpreta un ampli repertori, que va de Johann Sebastian Bach als compositors contemporanis, com Ligeti, Lachenmann i Widmann.

Sempre disposada a explorar nous horitzons musicals, Isabelle Faust se sent igual de còmoda en la música de cambra i com a solista amb grans orquestres o ensembles d'interpretació amb criteris històrics. Com a mostra de la seva versatilitat, a més del seu mesuratge amb els grans concerts simfònics per a violí, Isabelle Faust també interpreta obres com *Kafka fragments* de Kurtág amb la soprano Christine Schäfer, o els quintets de clarinet de Brahms i Mozart amb instruments d'època.

En el decurs de la seva carrera, Isabelle Faust ha actuat habitualment amb els directors més importants, entre els quals Frans Brüggen, Mariss

Jansons, Giovanni Antonini, Philippe Herreweghe, Daniel Harding i Bernard Haitink.

Durant els darrers anys de Claudio Abbado, Isabelle Faust va desenvolupar-hi una estreta relació i va actuar i enregistrar sota la seva batuta. El seu disc dels *Concerts per a violí* de Beethoven i Berg amb l'Orquestra Mozart va rebre els guardons Diapason d'Or (França), Echo Klassik (Alemanya), Premi Gramophone 2012 (Regne Unit) i el Premi de l'Acadèmia del Disc (el Japó).

Ha enregistrat nombrosos discos per a Harmoni Mundi, amb el seu company en recital Alexander Melnikov. Entre

aquests àlbums figura el seu darrer CD de *Sonates* de Brahms, per a violí i piano, que va sortir al mercat la tardor del 2015. Així mateix, la segona entrega de la *Trilogia Schumann* —enregistrada amb Alexander Melnikov, Jean-Guihen Queyras, Freiburger Barockorchester, i direcció de Pablo Heras-Casado—, amb el *Concert per a piano* i el *Trio per a piano núm. 2, op. 63*— que va ser llançat l'agost de 2015. La tercera i darrera part, amb el *Concert per a violoncel* i el *Trio per a piano núm. 1*, va ser editat el 2016.

Isabelle Faust toca l'Stradivarius "Bella Dorment" (1704), cedit amablement per l'L-Bank Baden-Württemberg.

ALEXANDER MELNIKOV

Alexander Melnikov es va graduar al Coservatori de Moscou i té una estreta vinculació amb Svia-toslav Richter. Ha estat guardonat en concursos prestigiosos: International Robert Schumann Competition de Zwickau (1989) i Reina Elisabeth de Brussel·les (1991). El músic té interès en programes poc habituals i des de ben jove ofereix interpretacions historicistes; actua habitualment amb la Freiburger Barockorchester, Concerto Köln, Akademie für Alte Musik de Berlín i l'Orchestre des Champs Élysées.

Com a solista ha treballat la Royal Concertgebouw Orchestra, Gewandhausorchester Leipzig, Orquestra de Filadèlfia, Orquestra Simfònica de la Ràdio de Frankfurt, Orquestra Nacional Russa, Filharmònica de Munic, Orquestra Filharmònica de la BBC i NHK Orchestra, dirigit per Pletnev, Currentzis, Dutoit, Järvi, Herreweghe i Gergiev, entre d'altres.

Amb Andreas Staier, va establir un diàleg musical de Bach amb Xostakóvitx. La música de cambra també resulta essencial en la seva carrera, especialment amb el violoncel·lista

Alexander Rudin i amb Jean-Gihen Queyras, i amb el baríton Georg Nigl. Per a Harmonia Mundi ha gravat amb Isabelle Faust la integral de les *Sonates per a violí i piano* de Beethoven, que ha obtingut diversos premis. També ha gravat les de Brahms. El seu *Preludis i fugues* de Xostakóvitx va ser considerat un "dels 50 millors enregistraments de tots els temps" («BBC Music Magazine»). Té al mercat música de Rachmàninov i Skriabin, i el darrer CD inclou obres de Prokófiev (2016).

La temporada 2016-17 va fer una gira amb tres pianos d'èpoques diferents per mostrar l'entorn en què van ser escrites les obres. La seva agenda ha inclòs actuacions amb l'Orquestra Nacional de Bèlgica, Orchestra de la Svizzera Italiana, Musica Aeterna i l'Orquestra Simfònica de l'Estat de São Paulo, a més de continuar col·laborant amb la Camerata Salzburg, Orquestra Simfònica de Seattle; és artista associat de la Tapiola Sinfonietta.

Sabies que...?

Pere Andreu Jariod, divulgador musical

... Mozart va compondre altres músiques per a violí, a més de les sonates?

Dins l'àmbit de la música de cambra, també va escriure dues sèries de variacions per a violí i piano, dos duos per a violí i viola, un trio per a violí, viola i violoncel; un altre trio per a dos violins i violoncel, a més d'una sèrie de preludis i fugues per a violí, viola i violoncel. Obres a les quals hem de sumar els cinc concerts de violí —i dos més d'autoria dubtosa—, dos rondós i un adagio per a violí i orquestra, i un concert per a piano, violí i orquestra que va quedar inacabat.

... a Salzburg es conserven alguns dels instruments de Mozart?

I els podem veure gràcies a les fotografies que hi ha penjades a la pàgina web de la Fundació Mozarteum de Salzburg. També tenim la possibilitat de sentir una mostra de so de cadascun d'ells. Són, concretament, tres violins —un d'ells de mida petita, pensat per a infants—, una viola, un fortepiano i un clavicordi.

... Mozart i Beethoven es van arribar a conèixer?

La trobada, segons sembla, va ser el 1787 a Viena, on un jove Beethoven de només 16 anys va fer una estada d'uns dies. La intenció era rebre classes de Mozart, però el músic de Bonn va haver de marxar a corre cuita, per la malaltia de la seva

mare. Ja no hi va haver més ocasions. Tot i això, Mozart va exercir una forta influència en Beethoven, sobretot en aquella primera etapa.

... Albert Einstein era un gran apassionat de la música del compositor austríac?

I especialment de les seves sonates de violí, que ell mateix tocava. La seva dona Elsa va confessar un cop que s'havia enamorat del seu cosí —i posteriorment marit—, “per les seves boniques interpretacions de Mozart amb el seu violí”. Per al gran científic d'origen alemany, la música de Mozart “era tan pura que semblava haver estat sempre present a l'univers, esperant ser descoberta”.

... Mozart va tenir sis fills, tot i que en van sobreviure només dos?

Tots van néixer de Constanze Weber, amb qui Wolfgang s'havia casat el 1782. Els únics fills que van arribar a l'edat adulta van ser Carl Thomas (1784-1858) i Franz Xaver Wolfgang (1791-1844). Va ser aquest últim el que va dur a terme una carrera musical destacable, fent gires de concerts arreu d'Europa, i deixant unes desenes d'obres, d'entre les que destaquen un parell de concerts per a piano i orquestra.

Recomanacions

Pere Andreu Jariod, divulgador musical

Cesar Franck: Sonata for piano and violin / Ernest Chausson: Concert
Isabelle Faust (violí) · **Alexander Melnikov** (piano) · **Salagon Quartet**
CD Harmonia Mundi (2017)

Mozart: Violin concertos
Isabelle Faust (violí) · **Il Giardino Armonico** · **Giovanni Antonini** (director)
CD Harmonia Mundi (2016)

Brahms, Schumann & Dietrich: Violin sonatas op. 100 & 108
Isabelle Faust (violí) · **Alexander Melnikov** (piano)
CD Harmonia Mundi (2015)

Beethoven: Complete sonatas for piano & violin
Isabelle Faust (violí) · **Alexander Melnikov** (piano)
CD Harmonia Mundi (2009)

Entrevista a Isabelle Faust (Catalunya Música)
bit.ly/2samBvX

Entrevista a Alexander Melnikov (Catalunya Música)
bit.ly/2xsMkaR

Wolfgang Amadeus Mozart. Una biografia

Dirk Böttger
Traducció: **Gabriel Menéndez Torrellas**
171 pàgines
Alianza Editorial (2006)

Mozart
Wolfgang Hildesheimer
Traducció: **Ariel Bignami**
446 pàgines
Ediciones Destino (2005)

WEB DE LA FUNDACIÓ MOZARTEUM DE SALZBURG
www.mozarteum.at

Propers concerts

Dimecres **4 de juliol**. 21 h.
Claustre del Monestir de Sant Daniel
Preu: 15 €

ALEXEI LUBIMOV PIANO

Divendres **6 de juliol**. 21 h. Museu d'Art
Preu: 15 €

CAROLYN SAMPSON SOPRANO JUAN DE LA RUBIA CLAVECÍ I ORGUE

PATRONS

COL·LABORADORS PRINCIPALS

AMB EL SUPORT DE

MITJANS COL·LABORADORS

festival NITS DE CLÀSSICA

FUNDACIÓ AUDITORI
PALAU DE CONGRESSOS
GIRONA

Girona
Cultura

Més informació:

www.auditorigirona.org/nitsdeclassica

872 08 07 09

Segueix-nos a:

 @NitsdeClassica

 AuditoriGirona

 Auditori_gi

 AuditorideGirona

#CiutatdeFestivals

#Nits4G

NITS 4G

Sou instagramers, tuitaires, bloggers? Veniu a Nits de Clàssica i convertiu-vos en influencer del festival. Envieu un correu a info@auditorigirona.org i aconsegiu l'acreditació. Us reservem una zona especial per a vosaltres. Places limitades.